

POSTANOWIENIE

31 października 2025 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Beata Janiszewska

na posiedzeniu niejawnym 31 października 2025 r. w Warszawie

w sprawie z wniosku A.G.

z udziałem Z.T., E.T. i H.K.

o zasiedzenie,

na skutek skargi kasacyjnej Z.T. i E.T.

od postanowienia Sądu Okręgowego w Szczecinie

z 24 listopada 2023 r., II Ca 182/23,

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

[J.T.]

UZASADNIENIE

Uczestnicy E.T. i Z.T. wnieśli skargę kasacyjną od postanowienia Sądu Okręgowego w Szczecinie, którym oddalono apelację skarżących w sprawie o zasiedzenie toczącej się z wniosku A.G.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Jako przyczynę przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący wskazali oczywistą zasadność skargi. Podnieśli, że Sąd drugiej instancji nie dostrzegł, iż przed Sądem Rejonowym zaistniał stan nieważności postępowania. Doszło bowiem do zmiany sędziego-referenta, przy czym nowy sędzia sprawozdawca zamknął rozprawę i wydał orzeczenie na posiedzeniu niejawnym, co w ocenie skarżących stanowiło o naruszeniu art. 323 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c., a w konsekwencji doprowadziło do stanu z art. 379 pkt 4 k.p.c. Sąd Okręgowy powinien był zatem, w ocenie uczestników, uchylić zaskarżone postanowienie, znieść postępowanie w części dotkniętej nieważnością oraz przekazać sprawę Sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania (art. 386 § 2 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c.). Nieuczynienie tego stanowiło, zdaniem skarżących, naruszenie przepisów postępowania skutkujące oczywistą zasadnością wywiedzionej w sprawie skargi kasacyjnej.

Oparcie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na przesłance z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. wymaga wykazania niewątpliwej, widocznej *prima facie* sprzeczności przyjętej przez Sąd drugiej instancji wykładni lub zastosowania prawa z brzmieniem przepisów lub powszechnie przyjętymi regułami interpretacji prawa. Wnoszący skargę powinien więc zawrzeć w uzasadnieniu wniosku wywód prawny wyjaśniający, w czym wyraża się "oczywista zasadność" skargi i przedstawić odpowiednie argumenty (zob. postanowienie SN z 5 września 2008 r., I CZ 64/08). Oczywista wadliwość kwestionowanego orzeczenia musi występować w ramach podstaw skargi (zob. postanowienie SN z 20 grudnia 2001 r., III CKN 557/01).

Do przyjęcia skargi do rozpoznania na podstawie wskazanej przyczyny kasacyjnej nie jest wystarczające samo kwalifikowane naruszenie prawa przez Sąd

drugiej instancji. W art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. mowa bowiem o oczywistej zasadności skargi, a nie o trafności zarzutu. Przytoczone przez skarżącego okoliczności powinny zatem jednoznacznie wskazywać na to, że w zasadniczym postępowaniu skarga kasacyjna zostanie rozstrzygnięta na korzyść strony, która ją wniosła (zob. postanowienie SN z 10 maja 2019 r., I CSK 768/18).

Skarga kasacyjna nie jest oczywiście uzasadniona. Wstępnie należy wskazać, że w postępowaniu przed Sądem Rejonowym istotnie doszło do zmiany osoby sędziego sprawozdawcy. Nowo wyznaczony sędzia prowadził postępowanie jeszcze przez kilka miesięcy (w tym zarządził przeprowadzenie licznych dowodów), a następnie – na posiedzeniu niejawnym – zamknął rozprawę i wydał orzeczenie. Po zmianie sędziego sprawozdawcy nie przeprowadzono żadnych posiedzeń jawnych.

Opisana wyżej sytuacja nie stanowi jednak o naruszeniu art. 323 w zw. z art. 13 § 2k.p.c., a tym bardziej – o wystąpieniu stanu nieważności postępowania przed Sądem Rejonowym. Z art. 323 k.p.c. wywodzone się minimum wymagań koniecznych do realizacji zasady bezpośredniości; dla ważności postępowania niezbędne jest, aby ostatnie posiedzenie przed zamknięciem rozprawy odbyło się przed sędziami, którzy wzięli udział w naradzie i ogłosili orzeczenie. Jeśli sędzia nie brał udziału w ostatnim posiedzeniu przed zamknięciem rozprawy i w naradzie, a wziął udział w ogłoszeniu orzeczenia, to zachodzi nieważność postępowania z art. 379 pkt 4 k.p.c.

W okolicznościach sprawy tak rozumiane naruszenie zasady bezpośredniości nie miało miejsca, gdyż rozprawa toczyła się w istotnej mierze z udziałem sędziego, który wydał następnie postanowienie co do istoty sprawy. Ten sam sędzia dokonał też zamknięcia rozprawy.

Jak się zdaje, błędne zapatrywanie skarżących co do naruszenia zasady wynikającej z art. 323 k.p.c. wynika z tego, że utożsamiają oni rozprawę, o której mowa w art. 323 k.p.c., z poszczególnymi posiedzeniami jawnymi. Wypada przypomnieć, że rozprawa otwierana jest na pierwszym posiedzeniu sądu, a zamykana na ostatnim, przed naradą i wydaniem wyroku. Po otwarciu rozprawy odbywają się posiedzenia sądu – zarówno jawne (w tym przede wszystkim

poszczególne terminy rozprawy), jak i niejawne. Rozprawa jest jednak jedna; nawet w razie ujawnienia się po zamknięciu rozprawy okoliczności, które wymagają np. przeprowadzenia nowych dowodów, rozprawa otwierana jest „na nowo” (art. 225 k.p.c.). Wynikająca z art. 323 k.p.c. norma, że skład sądu orzekającego musi być tożsamy ze składem, który zamknął rozprawę, nie oznacza więc – wbrew temu, co zdaje się uważać skarżący – że musi być to skład sądu identyczny z tym, który prowadził ostatnie posiedzenie jawne. Ponadto, skoro ustawa dopuszcza orzekanie na posiedzeniu niejawnym, to nie byłoby z tym spójne wymaganie, by – w razie zmiany składu sądu – doszło do wyznaczenia posiedzenia jawnego tylko w tym celu, ażeby wziął w nim udział nowo wyłoniony sędzia sprawozdawca.

W sprawie znajdował przy tym zastosowanie art. 15z² ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych, zgodnie z którym, jeżeli w sprawie rozpoznawanej według przepisów Kodeksu postępowania cywilnego postępowanie dowodowe zostało przeprowadzone w całości, sąd może zamknąć rozprawę i wydać orzeczenie na posiedzeniu niejawnym po uprzednim odebraniu od stron lub uczestników postępowania stanowisk na piśmie. Zatem gdyby nawet stanowisko uczestników było trafne na gruncie zasad ogólnych, to cytowany przepis należałoby traktować jako wyjątek od art. 323 k.p.c. Wprost dopuszczał on bowiem zamknięcie rozprawy i wydanie orzeczenia na posiedzeniu niejawnym. Okoliczność zmiany składu sądu jest przy tym bez znaczenia. Skoro dopuszczalne jest orzekanie bez rozprawy, to sam fakt zmiany sędziego sprawozdawcy nie powoduje, iż nowo przydzielony sędzia musiałby posiedzenie jawne wyznaczyć na rozprawę tylko dlatego, że wcześniej sprawę prowadził inny sędzia.

Kierując się przedstawionymi względami, Sąd Najwyższy uznał, że z motywów skargi kasacyjnej nie wynika, by zachodziły przyczyny określone w art. 398⁹ § 1 k.p.c., co uzasadniało odmowę przyjęcia tej skargi do rozpoznania. O kosztach nie orzeczono, gdyż wniosek w tym przedmiocie został powiązany wyłącznie z przypadkiem oddalenia skargi kasacyjnej.

Z uwagi na powyższe, na podstawie art. 398⁹ § 1 k.p.c., orzeczono, jak w sentencji postanowienia.

Beata Janiszewska

[J.T.]

[SOP]